

Factsheet Brede Welvaart

Welvaart en welzijn in Fryslân 2022

Inleiding

Op 5 december 2022 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek een update gepubliceerd van haar Regionale Monitor Brede Welvaart. In voorliggend factsheet worden de belangrijkste bevindingen hieruit voor Fryslân gepresenteerd. Daarbij komen de meest opvallende verschuivingen ten opzichte van de monitor van 2021 aan bod. Voor meer achtergrond en toelichting verwijzen we naar de geactualiseerde [CBS-monitor](#). Daarnaast is via het [Dashboard Brede Welvaart](#) direct inzicht te krijgen in de uitkomsten voor Fryslân en de Friese gemeenten.

Laatste wijziging: 23-12-2022

Highlights

- *De brede welvaart in Fryslân is op de meeste thema's op de middellange termijn stabiel of stijgend. Over het algemeen scoort Fryslân goed op de thema's Welzijn, Wonen, Veiligheid en Milieu en minder goed op Materiële welvaart en Arbeid en vrije tijd. Dat is in de monitor van 2022 niet anders dan in die van 2021.*
- *Over het laatst bekende jaar bezien zijn er in Fryslân binnen de dimensie 'Hier en nu' vijf indicatoren die significant gestegen zijn en twee indicatoren die gedaald zijn. Binnen de dimensie 'Later zijn drie indicatoren significant gestegen en een gedaald. De overige indicatoren zijn stabiel.*
- *De indicatoren besteedbaar inkomen, bruto binnenlands product, arbeidsparticipatie, werkloosheid, vacaturegraad, aandeel hoog opgeleiden, geregisterde misdrijven, broeikasemissies per inwoner, fosfaatuitscheiding landbouw en particuliere zonne-energie kennen een positieve trend in de periode 2014-2021. Alleen de indicatoren gemiddelde schuld per huishouden en afstand tot café laten een negatieve trend zien. Hierbij opgemerkt dat (nog) niet voor alle indicatoren meerjarige trends zijn weer te geven.*
- *In 2021 is 86,3% van de Friese bevolking van 18 jaar of ouder tevreden met het leven. Fryslân staat hiermee op een tweede plaats in de provinciale ranglijst.*
- *Fryslân komt op alle drie indicatoren m.b.t. veiligheid het beste uit de bus.*
- *Op het gebied van wonen en woonomgeving behoort Fryslân tot de top drie provincies.*

Toelichting

De regionale monitor Brede Welvaart 2022 is grotendeels gebaseerd op cijfers uit 2021. In 2021 was de coronacrisis nog volop actueel, met grote gevolgen voor de volksgezondheid en de zorgsector. De economie herstelde zich opmerkelijk snel van de coronarecessie. De crisis en bijbehorende maatregelen hebben de bevolking flink belast. Maatregelen als lockdowns en de avondklok beperkten mensen in hun contacten en gebruikelijke manier van leven, met verhoogde risico's op kansengelijkheid, eenzaamheid en psychische problemen. In de huidige CBS monitor komt dit niet nadrukkelijk in de cijfers naar voren. Zo komen er pas in 2024 nieuwe cijfers beschikbaar over het ervaren van de gezondheid. Hierbij opgemerkt dat hiervoor ook gekeken moet worden naar andere indicatoren. Het iets verminderde vertrouwen in instituties en het kleinere aandeel mensen wat aan vrijwilligerswerk doet kan hier wel een verband mee hebben. De monitor geeft dan ook geen duidelijk beeld van de gevolgen van corona op de brede welvaart, maar aangenomen kan worden dat corona voor een groot deel van de samenleving een negatieve invloed heeft gehad. Actueel hebben de oorlog in Oekraïne, de hoge inflatie en de energiecrisis invloed op het leven en welbevinden van mensen. Op de langere termijn staat de samenleving, volgens het CBS, ook voor andere keuzes waarin de brede welvaart centraal staat. De maatschappelijke uitdagingen zijn nauw met elkaar verbonden: klimaat en energie, stikstof en natuurbehoud, woningbouw, armoedebestrijding en sociale inclusie, innovatie en concurrentiekracht.

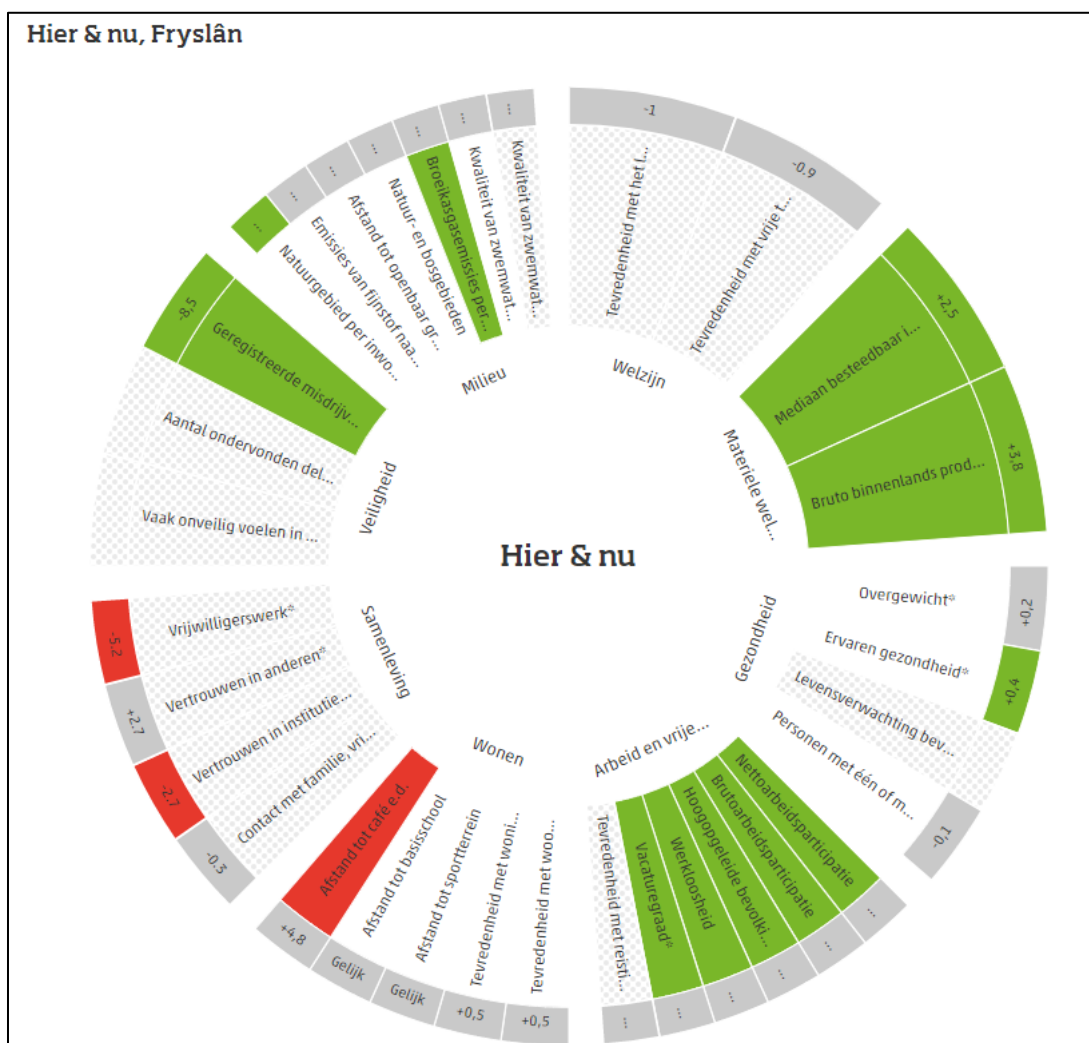
De uitkomsten uit de regionale monitor Brede Welvaart van het CBS worden in deze factsheet weergegeven. Hierbij is het goed om te vermelden dat:

- *cijfers niet allemaal van hetzelfde jaar dateren. Veel cijfers zijn van 2021, maar bij andere indicatoren zijn de meeste recente cijfers ouder. In bijlage 1 is een overzichtstabel opgenomen met de belangrijkste uitkomsten voor Fryslân.*
- *zowel bij de jaarlijkse als de meerjarige ontwikkeling wordt er gekeken of het een significante ontwikkeling betreft. Enkel significante ontwikkelingen worden als feitelijke ontwikkeling weergegeven.*
- *verschillen in ranking tussen de provincies niet altijd samen hangen met significante verschillen. Een relatief klein verschil kan toch tot 1 of meer plaatsen hoger of lager op de ranglijst leiden. In bijlage 2 is voor alle provincies per indicator de huidige ranking weergegeven.*

Brede Welvaart in Fryslân: Hier & nu

Brede welvaart 'Hier & Nu' gaat over de kwaliteit van leven en van de omgeving waarin mensen leven. Dit betreft welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid en milieu. De dimensie 'Hier & nu' omvat 8 thema's met 33 indicatoren. Hiervan zijn er 24 in de monitor van 2022 geactualiseerd. Over het algemeen scoort Fryslân goed op de thema's Welzijn, Wonen, Veiligheid en Milieu en minder goed op Materiële welvaart en Arbeid en vrije tijd. Dat was ook in 2021 het geval. Overigens is het ook niet te verwachten dat dit soort trends van jaar op jaar een volledig ander beeld zullen laten zien. Daar gaan toch al snel jaren overheen. Wel zijn er wat ontwikkelingen te zien. Hieronder worden ze per bullet benoemd. Figuur 1 geeft hier ook een beeld van ¹. De brede welvaart 'hier en nu' heeft zich in de trendperiode (2014–2021) overwegend positief ontwikkeld. Dit is te zien in de binnenste ring van figuur 1. De buitenste ring geeft de ontwikkeling tussen de laatste twee verslagmomenten.

¹ De buitenste ring geeft qua kleurstelling aan in welke richting de trend beweegt in de 2 laatste meetmomenten. De binnenste ring over een langere periode. *Groen*: de indicator beweegt in de richting die wordt geassocieerd met een stijging van de brede welvaart. *Rood*: de indicator beweegt in de richting die wordt geassocieerd met een daling van de brede welvaart. *Grijs/wit*: de indicator stijgt of daalt niet significant. *Gearceerd*: (nog) geen data beschikbaar of kan niet berekend worden.

Figuur 1: Overzicht één- en meerjarige trends dimensie Hier & Nu Fryslân (Bron: [Regionale Monitor CBS](#))

- Binnen het thema welzijn zijn geen significante verschillen waarneembaar in het brede welvaartsniveau. In 2021 is 86,3% van de Friese bevolking van 18 jaar of ouder tevreden met het leven. Tevredenheid wordt gemeten aan de hand van het aandeel mensen wat op een schaal van tien een score van 7 tot en met 10 geeft voor het leven wat men leidt. Alleen in de provincie Flevoland is deze groep iets groter. In Groningen is het percentage inwoners wat tevreden is met het leven relatief het laagst, al bedraagt het percentage ook in Groningen nog 81,7%.
- Ten opzichte van de monitor brede welvaart 2021 heeft Fryslân zich op het thema materiële welvaart positief ontwikkeld. Het mediaan besteedbaar inkomen nam in 2020 met 2,5% toe ten opzichte van 2019 en bedroeg in 2020 € 25.200 euro. Het bruto regionaal product per inwoner is tussen 2020 en 2021 met 3,8% gestegen.
- Binnen het thema gezondheid is een iets positieve trend waarneembaar in de ervaring van de eigen gezondheid. In 2020 ervoer 80,7% van de Friezen van 19 jaar en ouder een goede tot zeer goede gezondheid tegenover 78,9% bij het vorige meetmoment in 2016. Nieuwe cijfers over gezondheid komen pas in 2024 beschikbaar.
- Het thema Arbeid en vrije tijd laat een positieve meerjarige trend zien op de indicatoren arbeidsparticipatie, werkloosheid, vacaturegraad en aandeel hoogopgeleide bevolking.

Hierbij opgemerkt dat veel vraag naar arbeid inmiddels ook tot een brede krappe arbeidsmarkt heeft geleid, welke op termijn nadelige effecten op de brede welvaart kan hebben.

- Fryslân hoort tot de drie best scorende provincies als het gaat om tevredenheid met de woning en de woonomgeving. Bijna 90% van de huishoudens is tevreden tot zeer tevreden met de woning en woonomgeving. Qua afstand naar voorzieningen is deze met gemiddeld 0,9 km het kortste in Fryslân (positie 1) als het gaat om een sportterrein. De gemiddelde afstand naar een bissschool bedraagt 0,8 km en naar een café e.d. 2,2 km. Binnen het thema wonen is alleen voor wat betreft de afstand naar café een (negatieve) significante trend waarneembaar.
- Binnen het thema Samenleving is het vertrouwen in instituties iets afgenomen. In 2021 heeft 65,5% van de Friezen vertrouwen in instituties (Tweede kamer, politie, rechters). In 2019 was dit nog 68,5%. Het aandeel van de bevolking wat vrijwilligerswerk doet is in 2021 afgenomen tot 44,3% van de Friezen van 15 jaar en ouder. In 2020 was nog 50,6% van de Friezen actief als vrijwilliger. Ondanks deze afname is dit percentage nog wel het hoogst van Nederland.
- Het thema Veiligheid laat een positieve ontwikkeling zien op het aantal geregistreerde misdrijven. Het aantal geregistreerde misdrijven nam in 2021 met 8,5% af ten opzichte van 2020. Ook de meerjarige trend laat een positieve ontwikkeling zien. Zowel qua aantal geregistreerde misdrijven als ondervonden delicten en gevoel van veiligheid staat Fryslân eerste in de provinciale ranking.

Brede Welvaart in Fryslân: Later

Brede welvaart 'Later' betreft de sociale, economische, menselijke en natuurlijke hulpbronnen die volgende generaties nodig hebben om eenzelfde niveau van brede welvaart te kunnen bereiken als de huidige generatie. De dimensie 'Later' omvat de 4 kapitalen met in totaal 13 indicatoren (deels overlappend met de dimensie 'Hier & nu'). Hiervan zijn er 8 in de monitor van 2021 geactualiseerd. Over het algemeen scoort Fryslân goed op natuurlijk kapitaal en economisch kapitaal en minder op menselijk kapitaal. Dat is niet anders dan in de vorige monitor. Overigens is het ook niet te verwachten dat dit soort trends van jaar op jaar een volledig ander beeld zullen laten zien. Wel zijn er wat opvallende ontwikkelingen te zien. Hieronder worden ze per bullet benoemd. Figuur 2 geeft hier ook een beeld van.

Figuur 2: Overzicht één- en meerjarige trends dimensie Later Fryslân (Bron: [Regionale Monitor CBS](#))

- Binnen het thema Economisch kapitaal is de gemiddelde schuld per huishouden toegenomen. Tussen 2020 en 2021 nam de gemiddelde schuld met 2% toe en ook de meerjarige trend laat een oplopende gemiddelde schuld zien. Het mediaan vermogen van huishoudens nam tussen 2019 en 2020 met 16,8% toe. Het mediaan vermogen geeft het saldo tussen bezittingen en schulden weer. De stijging van de gemiddelde woningprijs is van grote invloed op de gemiddelde schuld en het mediaan vermogen.
- Het thema Natuurlijk kapitaal laat enkel op de indicator particuliere zonne-energie en fosfaatuitscheiding landbouw een positieve significante meerjarige ontwikkeling zien. Hierbij opgemerkt dat er in het afgelopen jaar geen nieuwe cijfers over zonne-energie zijn verschenen. Bij zonne-energie wordt gekeken naar het totaal aan vermogen van installaties van zonnepanelen bij woningen, gedeeld door het totaal aantal woningen (dus inclusief woningen zonder zonnepanelen). In 2019 is er in Fryslân per woning gemiddeld 590 Watt aan vermogen van zonnepaneleninstallaties opgesteld. In 2018 bedroeg dit gemiddeld nog 420 Watt. De fosfaatuitscheiding is gedaald van 93kg per ha in 2015 naar 76 kg per ha in 2020. Binnen het thema natuurlijk kapitaal behoort Fryslân tot de best scorende provincies qua percentage bebouwd terrein, fijnstof emissies en groen-blauwe ruimte (excl. landbouw) per inwoner.

- Het thema Menselijk kapitaal laat zien dat de arbeidsduur per week in Fryslân iets is toegenomen van gemiddeld 26,7 uur in 2020 naar 27 uur in 2021. In hetzelfde thema is het ervaren van een goede gezondheid in 2020 toegenomen ten opzichte van het vorige meetmoment in 2016. In 2020 ervoer 80,7% van de Friezen van 19 jaar en ouder een goede tot zeer goede gezondheid tegenover 78,9% in 2016. Aangezien de meting in het najaar van 2020 plaatsvond, lijkt Corona hier geen aanwijsbaar negatief effect op te hebben. Nieuwe cijfers komen pas in 2024 beschikbaar. Het aandeel hoogopgeleiden laat een positieve meerjarige trend zien van 22,3% in 2015 tot 25,3% in 2021.

Tabel: Waargenomen significante verschillen en trends in de CBS indicatoren voor het meten van Brede Welvaart in Fryslân.

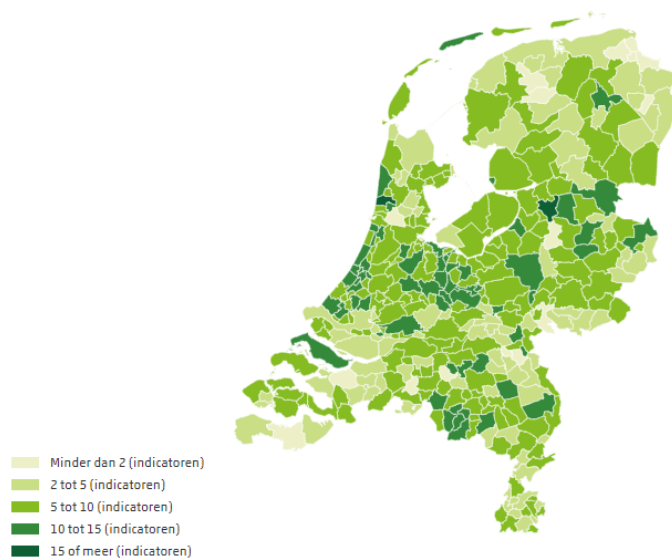
Indicator	Laatste meetmomenten	Trend sinds 2014
Mediaan besteedbaar inkomen*	+2,5% (2019-2020)	van 22.700 in 2014 naar 25.200 in 2020
Gemiddeld Bbp per inwoner*	+3,8% (2020-2021)	van 28.600 in 2014 naar 30.500 in 2021
Ervaren gezondheid	78,9% versus 80,7% (2016-2020)	niet significant
Geregistreerde misdrijven*	-8,5% (2020-2021)	van 43- naar 31 misdrijven (2014-2021)
Natuurgebied per inwoner	+0,8% per jaar (2015 en 2017)	niet significant
Particuliere zonne-energie	+30,1% (2018-2019)	van 140 watt naar 590 watt (2014-2019)
Arbeidsduur per week	+1% (2020-2021)	niet significant
Werkloosheid	niet significant	van 8,8% in 2014 naar 4,1% in 2021
Bruto en netto arbeidsparticipatie	niet significant	netto van 65,2% in 2014 naar 69,8% in 2021
Vacaturegraad	niet significant	van 15- naar 40 vacatures (2014-2021)
Aandeel hoog opgeleiden	niet significant	van 22% in 2014 naar 25,3% in 2021
Broeikasemissies per inwoner	niet significant	afname van 3,8% tussen 2015 en 2020
Fosfaatuitscheiding landbouw	niet significant	afname van 12,6% tussen 2014 en 2020
Vertrouwen in instituties*	van 68,3 naar 65,5% (2020 en 2021)	niet significant
Aandeel vrijwilligerswerk*	van 49,5 naar 44,3% (2020 en 2021)	niet significant
Gem. schuld per huishouden*	+ 2% (2020 en 2021)	+4% tussen 2014 en 2021
Afstand tot cafe e.d.	niet significant	van 1,6- naar 2,2 km tussen 2014 en 2021

Brede Welvaart in Friese gemeenten

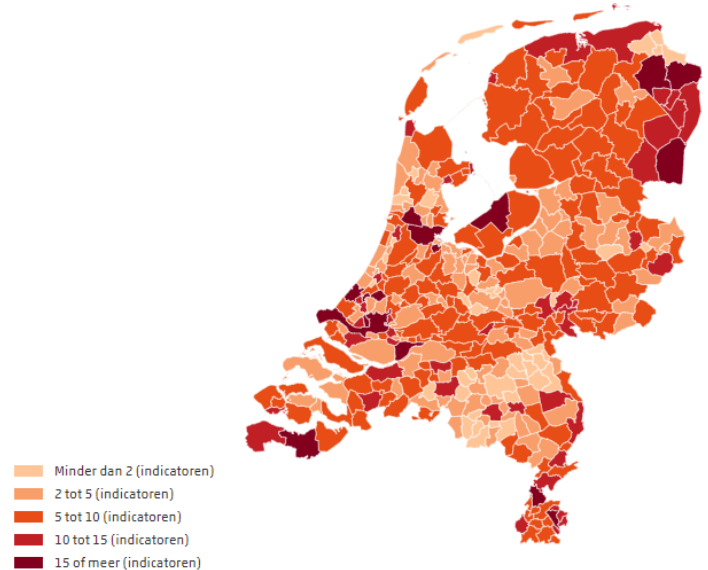
In de regionale monitor van het CBS (editie 2022) is via een kaartbeeld (zie figuur 3) inzichtelijk gemaakt in welk mate de gemeenten tot het bovenste kwart van gemeenten scoren en tot het onderste kwart. Dit is in tegenstelling tot de editie van 2021 alleen voor Hier & Nu gevisualiseerd.

Uit deze weergaves valt op dat met name de Waddengemeenten hoog scoren. Terschelling zit bij een derde van de indicatoren bij 25% hoogst scorende gemeenten. Naast de eilanden behoren ook de gemeenten Súdwest-Fryslân, Heerenveen, Leeuwarden en Weststellingwerf binnen de dimensie 'Hier & nu' bij behoorlijk wat indicatoren (5 tot 10) tot het bovenste kwart van de ranglijst van Nederlandse gemeenten. Gelet op de onderste 25% van de ranglijst dan is te zien dat de gemeenten Harlingen en Noardeast-Fryslân met respectievelijk 12 en 10 indicatoren relatief wat meer bij de onderste 25% behoren.

Indicatoren bovenaan de ranglijst brede welvaart 'hier en nu'

Indicatoren onderaan de ranglijst brede welvaart 'hier en nu'

Figuur 3: Kaartbeeld aantal indicatoren (Hier & Nu) waarvoor een gemeente behoort tot de bovenste (links) of onderste (rechts) kwart van de ranglijst van gemeenten (Bron: [Regionale Monitor CBS](#))

Bijlage 1 Overzicht indicatoren Fryslân

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de thema's en indicatoren brede welvaart, de meest recente meting, de trend en de ranking in vergelijking met de andere provincies.

Dimensie	Thema	Indicator	Meest recente meting Fryslân	Trend* korte termijn	Trend* Vanaf 2014	Ranking** Fryslân
Hier & nu	Welzijn	Tevredenheid met het leven	86,3% (2021)	–	Nb	2 (1)
		Tevredenheid met vrije tijd	77,3% (2021)	–	Nb	4 (3)
	Materiele welvaart	Bruto binnenlands product	€30.500 (2021)	▲	▲	8 (11)
		Mediaan besteedbaar inkomen	€25.200 (2020)	▲	▲	11
	Gezondheid	Ervaren gezondheid	80,7% (2020)	▲	–	3
		Levensverwachting bevolking	81,7 jaar (2020)	Nb	Nb	5 (8)
		Overgewicht	51% (2020)	–	–	7
		Personen met één of meer langdurige ziekten/aandoeningen	32,9% (2020)	–	–	7
	Arbeid en vrije tijd	Bruto arbeidsparticipatie	72,8% (2021)	–	▲	9 (8)
		Hoogopgeleide bevolking	25,3% (2021)	–	▲	10 (11)
		Netto arbeidsparticipatie	69,8% (2021)	–	▲	8 (7)
		Tevredenheid reistijd woon-werk	86,3% (2021)	–	Nb	6 (4)
		Vacaturegraad	40 (2021)	–	▲	11 (10)
		Werkloosheid	4,1% (2021)	–	▲	8 (7)
	Wonen	Afstand tot basisschool	0,8km (2021)	–	–	5
		Afstand tot café e.d.	2,2km (2021)	–	▼	10
		Afstand tot sportterrein	0,9km (2017)	–	–	1
		Tevredenheid met woning	88,9% (2021)	–	–	3 (1)
		Tevredenheid met woonomgeving	87,3% (2021)	–	–	2
	Samenleving	Contact met familie, vrienden of buren	71,1% (2021)	–	Nb	2 (4)
		Vertrouwen in anderen	67,4% (2021)	–	Nb	4
		Vertrouwen in instituties	65,5% (2021)	▼	Nb	7
		Vrijwilligerswerk	44,3% (2021)	▼	Nb	1
	Veiligheid	Aantal ondervonden delicten	22,9 van 100 inw. (2021)	Nb	Nb	1 (4)
		Geregistreerde misdrijven	31 per 1000 inw. (2021)	▲	▲	1
		Vaak onveilig voelen in de buurt	0,9% (2021)	Nb	Nb	1 (3)
	Milieu	Afstand tot openbaar groen	0,7km (2017)	–	–	12
		Broeikasemissies per inwoner	10,2 ton (2020)	–	▲	7 (8)
		Emissies van fijnstof naar lucht	200 kg PM _{2,5} per km ²	–	–	1
		Kwaliteit van zwemwater binnenwateren	Goed (2021)	–	–	10 (9)
		Kwaliteit van zwemwater kustwateren	Uitstekend (2021)	–	Nb	1
		Natuur- en bosgebieden als % van landschap	12,7% (2017)	–	–	8
		Natuurgebied per inwoner	65ha (2017)	▲	–	2
Later	Economisch kapitaal	Gemiddelde schuld per huishouden	€91.900 (2021)	▼	▼	2
		Mediaan vermogen van huishoudens	€63.900 (2020)	–	▲	8 (7)
	Natuurlijk kapitaal	% Bebouwd terrein	5,5% (2017)	–	–	1
		Emissies van fijnstof naar lucht	200 kg PM _{2,5} per km ²	–	–	1
		Fosfaatuitscheiding landbouw	76kg per ha (2020)	–	▲	7
		Groen-blaue ruimte excl. landbouw	4.528,8 m ² (2021)	–	–	1
		% Natuur-en bosgebieden	12,7% (2017)	–	–	8
		Particuliere zonne-energie	590 Watt (2019)	▲	▲	3
		Stikstofuitscheiding landbouw	256kg per ha (2020)	–	–	7
	Menselijk kapitaal	Arbeidsduur per week	26,7 uur (2020)	▲	–	8 (10)
		Ervaren gezondheid	80,7% (2020)	▲	–	3
		Hoogopgeleide bevolking	25,3% (2020)	–	▲	10 (11)
	Sociaal kapitaal	Sociale cohesie	6,7 van 10 (2021)	Nb	Nb	2 (3)

* Significante trend ten opzichte van vorige meting en middellange termijn: ▲ positieve trend, ▼ negatieve trend, – geen significante trend, Nb=niet bekend

** De provinciale ranking op de verschillende indicatoren. Met groen en rood is aangegeven of de provincie respectievelijk bij de drie hoogst-scorende of de drie laagst-scorende provincies hoort. Met een grijze score bevindt de provincie zich met een ranking van 4 tot en met 9 in het middengebied. Tussen haakjes staat, bij een verschil, de ranking van de monitor uit 2021. Bij de ranking komt het voor dat meerdere provincies een plaats delen. De verschillen tussen de cijfers binnen de indicatoren zijn niet altijd significant verschillend tussen alle provincies.

Bijlage 2 Overzicht ranking van indicatoren provincies

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de thema's en indicatoren brede welvaart met betrekking tot de ranking van alle provincies. Bij gelijke waarde krijgen provincies gezamenlijk de hoogste ranking. *Dit wijkt af van hoe het CBS de rangorde bepaalt.*

			Fryslân	Drenthe	Flevoland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland
Hier & Nu	Welzijn													
	Tevredenheid met het leven	2021	2	3	1	6	12	9	7	11	4	8	5	10
	Tevredenheid met vrije tijd	2021	4	1	6	5	11	8	6	12	2	10	3	9
	Materiele welvaart													
	Bruto binnenlands product	2021	8	9	11	4	6	3	2	5	7	10	12	1
	Mediaan besteedbaar inkomen	2020	11	8	4	5	12	10	2	3	9	1	6	7
	Gezondheid													
	Ervaren gezondheid	2020	3	6	9	5	10	12	7	4	2	1	11	8
	Levensverwachting bevolking	2020	5	10	2	5	12	10	8	4	9	2	1	5
	Overgewicht	2020	7	12	10	5	4	11	6	2	8	1	9	3
	Personen met één of meer langdurige ziekter	2020	7	11	7	9	5	12	4	2	3	1	10	6
	Arbeid en vrije tijd													
	Brutoarbeidsparticipatie	2021	9	11	2	6	10	12	3	5	4	1	8	7
	Hoogopgeleide bevolking	2021	10	10	9	6	4	8	5	2	7	1	12	3
	Nettoarbeidsparticipatie	2021	8	10	3	5	11	12	2	6	3	1	6	9
	Tevredenheid met reistijd woon-werk	2021	6	2	12	9	1	3	8	7	4	11	5	9
	Vacaturegraad	2021	11	7	2	8	12	8	4	2	10	4	1	6
	Werkloosheid	2021	8	2	9	5	11	5	1	9	4	7	2	11
	Wonen													
	Afstand tot basisschool	2021	5	12	5	5	11	5	3	1	5	3	5	1
	Afstand tot café e.d.	2021	10	12	10	6	6	1	2	3	8	5	9	3
	Afstand tot sportterrein	2017	1	9	12	9	4	1	4	9	4	4	4	1
	Tevredenheid met woning	2021	3	7	4	5	10	9	6	11	1	8	2	12
	Tevredenheid met woonomgeving	2021	2	4	9	5	10	8	7	11	2	6	1	12
	Samenleving													
	Contact met familie, vrienden of buren	2021	2	10	3	8	12	6	3	3	1	11	6	9
	Vertrouwen in anderen	2021	4	6	11	5	7	12	8	2	3	1	10	9
	Vertrouwen in instituties	2021	7	10	8	5	11	12	6	2	3	1	9	4
	Vrijwilligerswerk	2021	1	3	11	5	6	12	8	9	3	2	6	10
	Veiligheid													
	Aantal ondervonden delicten	2021	1	2	8	4	9	6	7	12	5	10	2	11
	Geregistreerde misdrijven	2021	1	2	6	5	7	9	9	12	4	8	3	11
Vaak onveilig voelen in de buurt	2021	1	2	10	5	8	9	6	10	2	7	4	12	
Milieu														
Afstand tot openbaar groen	2017	12	4	1	4	4	4	4	2	4	2	11	4	
Broeikasgasemissies per inwoner	2020	7	4	6	2	11	10	7	5	2	1	12	9	
Emissies van fijnstof naar lucht	2020	1	1	1	6	4	7	7	11	4	10	7	12	
Kwaliteit van zwemwater binnenwateren	2021	10	1	1	1	1	1	1	10	1	1	1	10	
Kwaliteit van zwemwater kustwateren	2021	1				5			1			1	1	
Natuur- en bosgebieden	2017	8	2	5	1	12	4	3	9	7	6	11	10	
Natuurgebied per inwoner	2017	2	1	4	3	9	8	7	11	5	10	6	12	
Later	Economisch kapitaal													
	Gemiddelde schuld per huishouden	2021	2	5	10	8	1	3	9	11	6	12	4	7
	Mediaan vermogen van huishoudens	2020	8	5	9	4	12	7	3	10	6	1	2	11
	Natuurlijk kapitaal													
	Bebouwd terrein	2017	1	2	3	7	5	9	8	11	6	10	4	12
	Emissies van fijnstof naar lucht	2020	1	1	1	6	4	7	7	11	4	10	7	12
	Fosfaatuitscheiding landbouw	2020	7	6	2	10	4	11	12	3	9	8	1	5
	Groen-blauwe ruimte, excl. reg. landbouw	2021	1	4	2	6	5	9	10	8	7	11	3	12
	Natuur- en bosgebieden	2017	8	2	5	1	12	4	3	9	7	6	11	10
	Particuliere zonne-energie	2019	3	1	5	7	6	2	9	11	8	10	3	12
	Stikstofuitscheiding landbouw	2020	7	5	2	9	4	11	12	3	10	8	1	5
	Menselijk kapitaal													
	Arbeidsduur per week	2021	8	10	2	7	11	9	4	4	12	2	6	1
	Ervaren gezondheid	2020	3	6	9	5	10	12	7	4	2	1	11	8
Hoogopgeleide bevolking	2021	10	10	9	6	4	8	5	2	7	1	12	3	
Sociaal kapitaal														
Sociale cohesie	2021	2	2	9	2	9	5	5	9	1	5	5	12	

Bronnen en meer informatie

- [Dashboard Brede Welvaart](#), Provincie Fryslân
- [Monitor Regionale Brede Welvaart](#), CBS 2022
- [Landelijke Monitor Brede Welvaart](#), CBS 2022
- [Brede Welvaart in Fryslân](#) eerste duiding CBS monitor, Fries Sociaal Planbureau i.s.m. provincie Fryslân maart 2021